

Marinela ȚEPUȘ

Brașov

Cu publicul agresat și agresor

Este interesant să urmărești cu consecvență activitatea unor regizori, pentru că poți descoperi traiectoria artistică a acestora, uneori – fin conturată, alteori – destul de haotică, fără un program anume. Nu știi în ce măsură e bine sau rău să ai un proiect gândit în amănunt, să dezvolți permanent aceleași obsesii, aceleași idei, fiindcă există riscul de a face, la un moment dat, spectacole după „rețetă”. Nu știi nici dacă e bine sau rău să dorești să surprinzi mereu, pentru că poți lesne glisa spre lucruri răsuflăte.

Mihai Măniuțiu face, însă, parte dintr-o categorie specială a teatrului românesc, este un *regizor-teoretician*, cu un sistem solid, pe care îl pune, cu asiduitate, în practică. În vremea din urmă, pare să-l preocupe, în mod special, translarea în actualitate a textelor clasice, adaptarea acestora la societatea modernă, la fel de marcată de violență ca și cele mai vechi. Și dacă în anii '90, în producții precum *Caligula* și *Richard al III-lea / Richard al II-lea*, încerca să aducă o ciudată justificare acceselor tiranice ale eroilor, aproape absolvindu-i de vină (societatea, destinul, boala erau răspunzătoare pentru comportamentul aberant al acestora), acum, regizorul este atras de alte dimensiuni: predispoziția, dintotdeauna, a omenirii pentru agresivitate, despotism, crimă. La început, spectacolele sale erau elegante, rafinate, reci, lipsite de cea mai vagă emoție; azi, cruzimea lor devine, adesea, copleșitoare. Imaginile sunt, cel mai adesea, terifiante. Uneori, ele sunt asociate cu mirosuri îngreșoșoase (în *Bacantele*, producție a Teatrului „Tony Bulandra” din Târgoviște, eroinele se tăvălesc prin praful scenei, își pun faină pe cap, dezbracă un bărbat, toarnă iaurt peste el, gol, după care îl ling. Nu e o priveriște tocmai ușor de... digerat. În *Perșii*, spectacol realizat la Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu, personajele, aurite de-a dreptul, pășesc pe un covor gros din... floricele de porumb, întreaga reprezentație petrecându-se în mirosul puternic al acestora. În *Electra*, întâi producție a Teatrului din Oradea, apoi a celui de la Sibiu, sângele este... vin. Mirosul *îmbătător* al acestuia nu atenuează cruzimea scenelor.)

Delir în doi... în trei, în câți vrei de Eugen Ionescu, spectacol montat pe scena Teatrului „Sică Alexandrescu” din Brașov, continuă această preocupare a regizorului pentru monstruos, pentru situații extreme, șocante. Publicul, aflat pe scenă, este asimilat reprezentației, fiind *obligat* să participe: este agresat și se simte, la rândul-i, agresor. Pentru ca spectacolul să fie mai dens, creatorul amplifică numărul personajelor. Spațiul de joc, aparent haotic, îi include oarecum și pe spectatori. Multe cutii de carton, de diferite dimensiuni (amintind de cele din *Bacantele* târgoviștene), umplu scena. Actorii mișună printre ele, acestea se dărâmă, șubredul „zid” poate fi ușor (re)construit, dar oricum nu ferește pe nimeni de nimeni / de nimic. Personajele mor și sunt închise în cutii enorme. De fapt, întreaga noastră viață se petrece în cutii, printre cutii, pe sub cutii. Reprezentația se consumă la maximă intensitate, totuși, mijloacele sunt, înadins, folosite cu parcimonie. Mișcărilor sunt stereotipe (ca și limbajul), se strigă mult, spaima / ura eroilor se amplifică, năpădindu-ne și pe noi. Se ajunge la paroxism o dată cu cea

de-a treia scenă (Iulia Popescu, Codruța Ureche, Vlad Jipa), când țipetele, înghiontelile, împrôscatul spectatorilor din primul rând cu bere fac să se depășească, ușor, pragul suportabilității. Te simți închis într-un ring, vrei, cu obstinație, să scapi. O ironie marcată de sarcasm pigmentează reprezentația.

Totul e atât de atent construit, atât de migălos, atât de coerent, în acord perfect cu ceea ce și-a propus regizorul, încât chiar dacă-ți displace, ești obligat să apreciezi actul scenic. Este un spectacol greu asimilabil, dar care te marchează puternic. Actorii fac față demersului, sunt foarte mobili, foarte receptivi la indicații; de altfel, la Brașov se lucrează mult și se lucrează bine, așa că experiența își spune și ea cuvântul. Nu există decalaje de interpretare, toți funcționează perfect în mecanismul creat de Mihai Măniuțiu. Este un spectacol remarcabil, însă greu de privit. Declanșează în noi resorturi nedorite.

Teatrul „Sică Alexandrescu“ – Delir în doi... în trei, în câți vrei de Eugen Ionescu. Traducerea: Vlad Zografi și Vlad Russo. Regia: Mihai Măniuțiu. Decorul: Mihai Mădescu. Costumele: Luana Drăgoiescu. Mișcarea scenică: Vava Ștefănescu. Cu: Viorica Geantă-Chelbea, Marius Cordoș, Bianca Zurovski, Mihai Bica, Iulia Popescu, Codruța Ureche, Vlad Jipa, Marius Cisar, Gabriel Costea, Demis Muraru.

